

Bruksela, 9 listopada 2023 r.
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Specjalny Komitet ds. Rolnictwa / Rada

Dotyczy: Konkluzje w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE
(LTVRA)
– *Zatwierdzenie*

W związku z tym, że w ramach kończącej się 9 listopada 2023 r. procedury milczącej zgody delegacje potwierdziły brak sprzeciwu wobec załączonego tekstu konkluzji Rady na powyższy temat, Specjalny Komitet ds. Rolnictwa / Rada są proszone o zatwierdzenie tych konkluzji na posiedzeniach, odpowiednio, 14 i 20 listopada 2023 r. bez wprowadzania zmian.

Podczas debaty jawnej na posiedzeniu Rady 20 listopada 2023 r. państwa członkowskie są proszone o dodatkowe podkreślenie swoich priorytetów i przedstawienie swoich obaw dotyczących przyszłego rozwoju obszarów wiejskich UE.

Rada Unii Europejskiej,

PRZYWOŁUJĄC art. 39 i 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz przypominając, że działania na rzecz dynamicznych, wielofunkcyjnych i zamożnych obszarów wiejskich są jednym z ważnych elementów nadrzędnych unijnych strategii oraz jednym ze wspólnych celów szeregu polityk i instrumentów politycznych UE;

ODNOTOWUJĄC

- Komunikat Komisji (COM(2021)0345) z dnia 20 czerwca 2021 r. pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.”;
- Rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2022 r. (2021/2254(INI)) oraz opinie Europejskiego Komitetu Regionów (2022/C 270/04) i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (2022/C 290/22) w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE;
- Sprawozdanie z konferencji poświęconej paktowi na rzecz obszarów wiejskich, która odbyła się w Brukseli w czerwcu 2022 r., oraz powołanie grupy koordynacyjnej ds. paktu na rzecz obszarów wiejskich;
- Wnioski wyciągnięte z konferencji poświęconej paktowi na rzecz obszarów wiejskich zorganizowanej w Uppsali (Szwecja) w dniach 3–4 maja 2023 r.; oraz
- Wyniki i zalecenia forum wysokiego szczebla ds. polityki rozwoju obszarów wiejskich w sprawie kształtowania przyszłości obszarów wiejskich, zorganizowanego przez prezydencję hiszpańską i Komisję Europejską w Sigüenzie (Hiszpania) w dniach 27–29 września 2023 r.;

PODKREŚLAJĄC

- że obszary wiejskie w istotnym stopniu przyczyniają się do ogólnego dobrobytu i siły gospodarczej UE oraz do transformacji ekologicznej i cyfrowej, odgrywając kluczową rolę w takich kwestiach jak produkcja żywności, ochrona środowiska, działania w dziedzinie klimatu i wspieranie naszego dziedzictwa kulturowego; że rolnictwo odgrywa w tym względzie zasadniczą rolę i ma kluczowe znaczenie dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej obszarów wiejskich; oraz że wiele obszarów wiejskich w UE stoi przed specyficznymi wyzwaniami, takimi jak spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa, zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn, ubóstwo, ograniczona łączność, słabo rozwinięta infrastruktura, brak różnorodnych możliwości zatrudnienia oraz niekompletna oferta usług i dysproporcje w dostępie do nich;

przyjmuje następujące konkluzje:

I. WIZJA OBSZARÓW WIEJSKICH DO 2040 R.

Rada

1. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE komunikat Komisji Europejskiej w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE, znanej również jako wizja dla obszarów wiejskich, która stanowi całościowe podejście utworzone wokół czterech uzupełniających się obszarów działania na rzecz silniejszych, skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r., a także powiązany z nią plan działania UE na rzecz obszarów wiejskich oraz zawarcie i rozwój paktu na rzecz obszarów wiejskich;
2. ZWRACA SIĘ w związku z tym do Komisji, państw członkowskich i władz regionalnych, by zajęły się zróżnicowanymi i wieloaspektowymi wyzwaniami związanymi z rozwojem terytorialnym i złożonością obszarów wiejskich oraz dysproporcjami społeczno-gospodarczymi między obszarami wiejskimi a innymi obszarami oraz wzywa decydentów politycznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, by zwrócili szczególną uwagę na obszary wiejskie w celu poprawy warunków życia oraz promowania mieszkalnictwa i dostępu do podstawowych usług dla mieszkańców obszarów wiejskich;
3. PODKREŚLA w szczególności zróżnicowany charakter i szczególne potrzeby wszystkich obszarów wiejskich, zwłaszcza regionów najbardziej oddalonych, społeczności nadbrzeżnych i obszarów słabo zaludnionych, a także obszarów oddalonych lub obarczonych poważnymi i trwałymi niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi, takich jak góry, wyspy i najbardziej wysunięte na północ regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia;

4. ZAZNACZA, że zrównoważony i zintegrowany rozwój terytorialny, oparty na podejściu ukierunkowanym na konkretny obszar, jest zgodny z przyjętą niedawno nową agendą terytorialną UE 2030 oraz że konieczne jest jak najlepsze wykorzystanie potencjału obszarów wiejskich, by wspierać ich dywersyfikację gospodarczą za pośrednictwem nowych sektorów przemysłu, technologii cyfrowych i usług, co pomoże stworzyć wysokiej jakości miejsca pracy oraz bardziej adekwatne, zróżnicowane i elastyczne możliwości zatrudnienia; biorąc również pod uwagę szczególne potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw;
5. UZNAJE ważną rolę spółdzielni jako podmiotów, które przyczyniają się do zrównoważenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego obszarów wiejskich, oferując możliwości zatrudnienia oraz utrzymując żywotność i zaludnienie tych obszarów;
6. PODKREŚLA w związku z tym znaczenie inwestycji w wielu sektorach, w tym w rolnictwie, oraz wprowadzania zmian strukturalnych w terenie, aby utrzymać zaludnienie i żywotność obszarów wiejskich, promować inteligentny rozwój i jak najlepiej wykorzystać transformację ekologiczną i cyfrową, między innymi przez zajęcie się problemami powszechnego wyludniania się obszarów wiejskich, spadku demograficznego i starzenia się społeczeństwa, przez zapewnianie szkoleń i innych środków wspierających przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji, zwłaszcza w odniesieniu do umiejętności cyfrowych i rozwoju obszarów wiejskich;
7. w związku z tym Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE komunikat Komisji w sprawie wykorzystania potencjału talentów w regionach Europy i ZACHEĆA władze europejskie, krajowe, regionalne i lokalne, by zajęły się problemem ograniczonej dostępności usług publicznych, mobilności i infrastruktury oraz by wykorzystały wszelkie możliwości istniejące na obszarach wiejskich, na przykład opracowując zintegrowane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a także poprawiając dostęp do wsparcia finansowego i technicznego oraz budowanie zdolności na szczeblu lokalnym;
8. ponownie PODKREŚLA ważną rolę lokalnych grup działania w ramach inicjatywy LEADER i podejścia oddolnego przy wdrażaniu strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność;
9. ZAZNACZA, że chociaż silne zaangażowanie obywateli i organizacji z obszarów wiejskich ma zasadnicze znaczenie dla opracowywania strategii lokalnych, kluczowy jest też aktywny udział społeczeństwa na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, by móc opracować środki budowania zdolności, a także dostosowane do potrzeb, ukierunkowane na konkretny obszar i zintegrowane rozwiązania polityczne, w tym wielorakie źródła finansowania i inwestycje publiczne;

10. **PODKREŚLA**, że do sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej i dostatniej UE potrzebna jest ściślejsza współpraca między obszarami wiejskimi i miejskimi, w oparciu o sprawiedliwe i korzystne dla obu stron relacje między obszarami wiejskimi i miejskimi oraz zintegrowane strategie rozwoju i inwestycji; **UZNAJE**, że małe i średnie miejscowości odgrywają rolę „punktów odniesienia” i „obszarów napływu”, co pozwala osiągnąć bardziej zrównoważony rozwój terytorialny i pomaga otaczającym je obszarom wiejskim;
11. **PODKREŚLA** potrzebę zapewnienia sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji na obszarach wiejskich, pozwalającej rozwijać żywotność gospodarczą tych obszarów oraz ich spójność terytorialną i społeczną oraz niepomijającej żadnej osoby ani miejsca;

II. PLAN DZIAŁANIA UE NA RZECZ OBSZARÓW WIEJSKICH I PAKT NA RZECZ OBSZARÓW WIEJSKICH

12. **WYRAŻA ZADOWOLENIE** w związku z realizowaniem planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich, aby osiągnąć cele długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE do 2040 r.;
13. **ZACHĘCA** Komisję do dalszego systematycznego monitorowania wdrażania planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich, co pozwoli regularnie go aktualizować oraz stale i skutecznie wykorzystywać wszystkie odpowiednie strategie polityczne UE;
14. **POPIERA** wdrożenie przez Komisję koncepcji weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich poprzez ocenę przewidywanego wpływu głównych inicjatyw UE na obszary wiejskie i zachęca do stosowania podobnych podejść na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, by zapewnić spójność, zgodność i komplementarność między strategiami politycznymi i instrumentami obejmującymi kwestie istotne dla obszarów wiejskich;
15. **PODKREŚLA** potrzebę zwiększenia spójności i synergii między politykami i instrumentami UE, w tym WPR i polityką spójności, a także nawiązywania kontaktów między organami publicznymi, by rozwiązywać problemy spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na obszarach wiejskich oraz zająć się tendencjami związanymi z wyludnianiem i drenażem mózgów; zasadę spójności należy również stosować do administracyjnych i praktycznych aspektów realizacji wspólnych celów za pomocą różnych instrumentów wsparcia;

16. **PODKREŚLA**, jak ważna jest rozbudowa unijnego obserwatorium obszarów wiejskich oraz sprawniejsze gromadzenie danych i poprawa jakości statystyk dotyczących obszarów wiejskich, m.in. za pomocą danych na poziomie gminnym i segregowanych według kryterium płci oraz na poziomie innych rodzajów obszarów funkcjonalnych, by móc kształtować i rozwijać oparte na dowodach i znaczące polityki i działania na rzecz obszarów wiejskich oraz skuteczniej wdrażać oceny oddziaływania terytorialnego bez znacznego zwiększania obciążeń i kosztów administracyjnych;
17. **PRZYJMUJE Z ZADOWOLENIEM** platformę rewitalizacji obszarów wiejskich i oczekuje na ukończenie przez Komisję zestawu narzędzi dotyczącego możliwości finansowania unijnego dla obszarów wiejskich;
18. **PODKREŚLA** szczególne znaczenie wymiany pokoleń na obszarach wiejskich i w sektorze rolno-spożywczym oraz **ZACHĘCA** państwa członkowskie do aktywnego wspierania młodych mieszkańców obszarów wiejskich, między innymi poprzez ułatwianie im dostępu do finansowania i gruntów, zapewnianie różnorodnych i elastycznych możliwości zatrudnienia, szkoleń i kształcenia oraz angażowanie ich w kształtowanie polityki i w lokalne procesy decyzyjne;
19. **ZWRACA UWAGĘ** na potrzebę wzmocnienia inwestycji publicznych oraz zapewnienia unijnych i krajowych funduszy na rzecz łączności na obszarach wiejskich oraz transformacji cyfrowej, które są niezbędnymi do tego, aby obszary wiejskie miały dostęp do nowych możliwości, wymagających stabilnej sieci o bardzo dużej przepustowości i łatwo dostępczej łączności szerokopasmowej;
20. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** inicjatywę przewodnią planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich „Cyfrowa przyszłość obszarów wiejskich” i zwraca uwagę, że aby zwiększyć kompetencje niezbędne do transformacji cyfrowej obszarów wiejskich należy wspierać innowacje cyfrowe, infrastrukturę danych i zdobywanie umiejętności cyfrowych;
21. **PRYZNAJE**, że kobiety są jedną z istotnych sił napędowych dobrobytu i włączenia społecznego na obszarach wiejskich, jednak stoją w obliczu dodatkowych wyzwań i potrzebują środków wsparcia, by lepiej włączyć się w rynek pracy, wykorzystywać istniejące możliwości zatrudnienia i innowacji oraz tworzyć nowe, a także by uczestniczyć w podejmowaniu decyzji; w związku z tym **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE**, że wśród elementów jednego z celów szczegółowych nowej WPR znalazła się równość płci i promowanie równego udziału kobiet w rolnictwie i rozwoju społeczno-gospodarczym obszarów wiejskich;

22. **PODKREŚLA** zasadniczą rolę rolnictwa, żywności, leśnictwa, rybołówstwa i akwakultury oraz innych sektorów biogospodarki w gospodarce wiejskiej, ponieważ tworzą one miejsca pracy, zapewniają innowacje oraz zwiększone i zróżnicowane dochody lokalnej ludności, a także są jednym ze źródeł zrównoważonych i odnawialnych surowców; **UWAŻA** też, że priorytetem jest dalsze wzmacnianie odporności rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich w celu sprostanania wyzwaniom demograficznym, gospodarczym, klimatycznym i środowiskowym; **PODKREŚLA**, że obszary wiejskie mają zdolności do adaptacji, co wzmacnia odporność i zmniejsza podatność na zmianę klimatu;
23. w związku z tym **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** działania, które służą poprawie gospodarowania gruntami oraz wzmocnieniu zrównoważonego i odpornego rolnictwa, a jednocześnie zwiększają bezpieczeństwo żywnościowe, chronią różnorodność biologiczną, poprawiają dostęp do wody, zdrowie gleby, wzmacniają produkcję energii ze źródeł odnawialnych i lokalne łańcuchy wartości i poprawiają jakość produktów rolno-spożywczych;
24. **PODKREŚLA** znaczenie wdrażania długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich w ścisłej współpracy z mieszkańcami obszarów wiejskich, zachęcając do zwracania większej uwagi na rozwój i innowacje ukierunkowane na konkretny obszar poprzez inteligentne wsie, rozwój lokalny kierowany przez społeczność, rozwój regionalny oraz pobudzanie podejść terytorialnych i inicjatyw kierowanych przez lokalną społeczność, by stworzyć nowe możliwości gospodarcze i innowacyjne ekosystemy oraz wzmocnić podstawowe usługi i infrastrukturę na obszarach wiejskich;
25. **ZACHĘCA** wszystkie krajowe i regionalne organy administracji, władze lokalne oraz wszystkie zainteresowane strony i społeczności do zaangażowania się i podjęcia zobowiązań w ramach paktu na rzecz obszarów wiejskich oraz do aktywnego udziału w realizacji celów określonych w komunikacie w sprawie wizji obszarów wiejskich i celów paktu na rzecz obszarów wiejskich;
26. **PODKREŚLA** w związku z tym, że tworzenie sieci kontaktów w ramach paktu na rzecz obszarów wiejskich i sieci WPR oraz innych odpowiednich sieci mających znaczenie dla spójności może odgrywać kluczową rolę w rozpowszechnianiu i wymianie informacji i wyników dotyczących wizji obszarów wiejskich wśród zainteresowanych stron na tych obszarach;
27. **ZACHĘCA** państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do zaangażowania się w pakt na rzecz obszarów wiejskich oraz do opracowania całościowych strategii i planów działania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, by stawić czoła wyzwaniom stojącym przed obszarami wiejskimi i zwiększyć oferowane możliwości;

III. DALSZE DZIAŁANIA

28. ZAUWAŻA, że przyszłe unijne, krajowe, regionalne i lokalne finansowanie na rzecz obszarów wiejskich powinno należycie odzwierciedlać kluczową rolę, jaką obszary te odgrywają w podejmowaniu wyzwań gospodarczych, środowiskowych i społecznych, przed którymi stoją UE i jej państwa członkowskie, w tym wyzwań wynikających z obecnej sytuacji geopolitycznej;
29. UZNAJE, że w obecnym kontekście geopolitycznym należy zwiększyć odporność i konkurencyjność obszarów wiejskich UE, zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe na szczeblu unijnym i globalnym w ramach otwartej autonomii strategicznej systemów żywnościowych Unii Europejskiej oraz, jak stwierdzono w deklaracji z Grenady, zmniejszyć zależności zewnętrzne w kluczowych dziedzinach, w których UE powinna zbudować dostateczny poziom zdolności, aby zagwarantować dobrostan gospodarczy i społeczny – w dziedzinie np. o zrównoważonym rolnictwie;
30. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE dokonaną przez Komisję ocenę działań przeprowadzonych lub planowanych w ramach systemów wsparcia dla obszarów wiejskich finansowanych przez UE i państwa członkowskie w okresie programowania 2021–2027 w ramach WPR i funduszy polityki spójności;
31. PODKREŚLA, że oprócz polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności powinno się wykorzystywać wszystkie odpowiednie strategie polityczne UE, by zwiększyć ich spójność i synergię, i w ramach tych strategii wносить odpowiednie zasoby na rzecz obszarów wiejskich;
32. ZWRACA SIĘ do Komisji, by stworzyła instrument monitorowania finansowania UE na rzecz obszarów wiejskich, które jest dostarczane za pomocą wszelkich odpowiednich unijnych polityk i instrumentów; UWAŻA, że na początku każdego okresu programowania należy wprowadzić procedurę zapewniającą komplementarność, spójność i synergię tych unijnych polityk i instrumentów bez zwiększania obciążeń i kosztów administracyjnych;

33. **PODKREŚLA**, jak ważne jest dostosowanie istniejących i przyszłych strategii politycznych i procedur do różnych realiów i potrzeb małych społeczności wiejskich i **WZYWA** Komisję Europejską, państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do uproszczenia procedur i wymogów dla beneficjentów o ograniczonych zdolnościach administracyjnych, aby ułatwić inwestycje poprzez optymalne wykorzystanie różnych zasobów unijnych i krajowych oraz wykorzystanie instrumentów finansowych;
34. **APELUJE** do Komisji, aby przygotowując w pierwszym kwartale 2024 r. kolejne ogólnodostępne sprawozdanie, dokładnie rozważyła poglądy współprawodawców, w tym niniejsze konkluzje Rady i rezolucję nieustawodawczą Parlamentu Europejskiego z 13 grudnia 2022 r., oraz **ZWRACA UWAGĘ**, że dyskusje wokół tego sprawozdania mają stanowić podstawę do refleksji nad przygotowaniem wniosków na następny okres programowania;
35. **ZACHEŃCA** Komisję, by w sprawozdaniu zreferowała postępy w realizacji planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich, zastanowiła się, jak lepiej wspierać obszary wiejskie za pomocą działań i finansowania, oraz co należy zrobić w przyszłości; by określiła w nim, jak można zapewnić dalsze synergie, konsekwencję, spójność i komplementarność między politykami mającymi wpływ na obszary i społeczności wiejskie lub przynoszącymi im korzyści, a także jak poprawić zarządzanie na wszystkich szczeblach; oraz by rozważyła bardziej ukierunkowane monitorowanie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE, a także mechanizmy oceny zawarte w aktualizacjach planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich i paktu na rzecz obszarów wiejskich, bez zwiększania obciążeń i kosztów administracyjnych;
36. **ZACHEŃCA** Komisję, by w wyniku przyszłego przeglądu wizji obszarów wiejskich rozważyła jej przekształcenie w jedną z unijnych strategii na rzecz obszarów wiejskich przy zastosowaniu kompleksowego i elastycznego podejścia, by sprostać różnym wyzwaniom na obszarach wiejskich UE i zająć się różnorodnością tych obszarów, jednocześnie jak najpełniej wykorzystując ich potencjał i możliwości za pomocą zestawu właściwych i odpowiednich wskaźników, z uwzględnieniem zasad lepszego stanowienia prawa i upraszczania;
37. **ZWRACA SIĘ** do Komisji, by okresowo składała Radzie sprawozdania z działań podejmowanych w związku z niniejszymi konkluzjami.